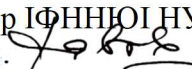

ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ЮРИДИЧНИЙ ІНСТИТУТ
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ «ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»
КАФЕДРА ЗАГАЛЬНОПРАВОВИХ ТА ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Директор ІФННЮІ НУ «ОЮА»
проф. Роман САВЧУК
«2» вересня 2024 р.

ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

**АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ
ОК 3**

рівень вищої освіти
ступінь вищої освіти
галузь знань
спеціальність
освітня програма

перший (бакалаврський)
бакалавр
08 Право
081 Право
Право

Розробник програми: к. пед. н., доц. Блага Ольга Богданівна

Затверджено на засіданні кафедри кримінального процесу та криміналістики (протокол № 1 від 30.08.2024 р.)

В.о.завідувача кафедри загальноправових
та гуманітарних дисциплін

Лілія КОРИТКО

Начальник навчального відділу

Ірина ЯЦКІВ

Гарант освітньої програми

Роман САВЧУК

Науково-методична рада (протокол № 1 від 02.09 2024 р.)

Голова науково-методичної
ради

Олег БЕЗНОСЮК

Заступник директора

Олег БЕЗНОСЮК

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Анотація

Дисципліна «Академічна доброчесність» посідає важливе місце в структурно-логічній схемі підготовки першого (бакалаврського рівня) освіти за спеціальністю 081 «Право» і буде корисна майбутнім правникам при формуванні у них системи теоретичних знань та прикладних навичок щодо основних аспектів академічної доброчесності та організації наукового пошуку й набуття основних компетенцій щодо проведення освітньо-наукової діяльності.

Академічна доброчесність – це міждисциплінарна категорія, що поєднує в собі етичні норми й правила поведінки учасників навчального процесу та дослідницької діяльності, а також механізми й інструменти, за допомогою яких вони реалізуються на практиці.

Розуміння та усвідомлення системи професійних цінностей, етичних пріоритетів, дотримання здобувачами освіти та науково-педагогічними працівниками принципів академічної доброчесності – є запорукою якісної освіти, професійної репутації, успішного працевлаштування випускників, забезпечення гідного рівня життя, формування соціальних та професійних еліт нашої держави.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є вимоги до дотримання академічної доброчесності у процесі здійснення юридичної діяльності.

Дисципліна охоплює всі тематичні блоки, що необхідні для формування у здобувачів сучасного етичного мислення і системи спеціальних знань про базові поняття щодо фундаментальних основ академічної доброчесності.

1.2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою викладання навчальної дисципліни «Академічна доброчесність» є сформулювати у здобувачів освіти загальні (базові) компетентності у контексті реалізації завдань запровадження і дотримання етичних принципів та визначених чинним законодавством правил академічної доброчесності в процесах навчання та провадження наукової (творчої) діяльності для забезпечення якості освіти, довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Академічна доброчесність» є ознайомлення з теоретичними основами академічної доброчесності, оволодіння теоретичною базою та методологією наукового пошуку з дотриманням правил наукової етики; аналізу публікацій з певної тематики та виділення невирішених питань; розширення і поглиблення знань про основні принципи академічної доброчесності; формування вмінь щодо запобігання проявів академічної недоброчесності; формування вмінь використання наукових текстів та здійснення їх цитування; формування інструментарію підготовки та оприлюднення результатів власних наукових досліджень.

3. ТЕМАТИЧНИЙ ВИКЛАД ЗМІСТУ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Науково-методологічні засади курсу «Академічна доброчесність». Академічна доброчесність як вибір Європейської України та стратегічна мета вищої школи

Поняття та сутність академічної доброчесності: еволюція поняття у світовому та українському контексті. Академічна доброчесність як складова культури якості освіти.

Мета, завдання та структура курсу «Академічна доброчесність». Принципи академічної доброчесності: чесність, довіра, повага, справедливість, відповідальність, сміливість.

Законодавче та нормативне регулювання академічної доброчесності в Україні. Академічна доброчесність як стратегічна мета української вищої освіти у контексті євроінтеграції.

Основні форми порушення академічної доброчесності: плагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, хабарництво, самоцитування.

Європейські практики забезпечення академічної доброчесності: порівняльний аналіз. Академічна культура та особиста відповідальність студента.

Вплив академічної доброчесності на імідж університету та конкурентоспроможність випускників. Професійна етика викладача і студента у сфері академічної доброчесності.

Практичні механізми забезпечення академічної доброчесності в навчальному процесі. Відповідальність за порушення принципів академічної доброчесності. Роль внутрішнього академічного середовища (викладачів, адміністрації, студентського самоврядування) у формуванні культури доброчесності. Академічна доброчесність у науковій діяльності: вимоги до курсових робіт.

Тема 2. Академічна доброчесність: поняття та правові засади

Поняття академічної доброчесності: етичний, правовий та культурний аспекти. Основні принципи академічної доброчесності. Порушення академічної доброчесності: види, приклади, наслідки.

Нормативно-правові засади академічної доброчесності в Україні: Закон України «Про освіту» (ст. 42). Внутрішні документи ЗВО (Кодекси честі, Положення тощо). Міжнародні документи щодо академічної доброчесності (Болонська декларація, принципи EUA, документи UNESCO).

Юридична відповідальність за порушення академічної доброчесності.

Тема 3. Організаційно-правові та технічні чинники академічної доброчесності

Організаційні заходи забезпечення академічної доброчесності у ЗВО: Кодекси етики, положення про академічну доброчесність. Політики академічної відповідальності та дисциплінарні процедури.

Правові чинники: Законодавча база України. Відповідальність викладачів і студентів. Приклади судової практики в Україні (у разі наявності).

Технічні засоби дотримання академічної доброчесності: Програми перевірки на плагіат (Unicheck, StrikePlagiarism, Turnitin тощо). Антиплагіатні вимоги до курсових робіт. Цифрова гігієна та безпечне зберігання навчальних матеріалів.

Тема 4. Академічна доброчесність, як соціальний капітал сучасного університету

Поняття соціального капіталу університету: соціальний капітал, репутація, довіра, цінності як складники капіталу.

Академічна доброчесність як основа довіри в освітньому середовищі: вплив академічної доброчесності на стосунки між студентами, викладачами, адміністрацією. Довіра як елемент внутрішньої культури університету.

Репутація ЗВО: рейтинг, працевлаштування випускників, академічна мобільність. Порушення доброчесності як шкода університету, міжнародна практика.

Тема 5. Наукова етика у контексті актуальних проблем сучасності

Поняття та принципи наукової етики: об'єктивність, достовірність, відкритість, доброчесність.

Порушення наукової етики: типові приклади: плагіат, фальсифікація, фабрикація, дублювання публікацій.

Сучасні виклики науці та етиці: цифровізація, ШІ, війна, кліматична криза. Етика досліджень в умовах воєнного стану. Уникання маніпуляцій в науковій журналістиці.

Регулювання наукової етики в Україні та за кордоном: кодекси честі, політики університетів, міжнародні хартії.

Тема 6. Моральні ідеали наукового середовища

Моральні принципи в науці: об'єктивність, неупередженість, чесність, відкритість. Моральні ідеали в контексті наукових досягнень. Вплив наукового середовища на формування моральних стандартів

Моральні дилеми в науковій практиці. Порушення наукової етики та моральних норм: плагіат, фабрикація даних, маніпуляції з результатами. Моральні конфлікти у науці, шляхи їх вирішення.

Моральні ідеали у співпраці між науковцями. Взаємодія з колегами, співавторство, взаємоповага. Моральні обов'язки перед учнями, студентами та громадськістю.

Тема 7. Етичні проблеми окремих стадій наукової діяльності

Вибір теми та формулювання наукової проблеми. Етичні питання при виборі теми (плагіат, маніпулювання результатами). Визначення наукових цілей та їх відповідність реальним проблемам.

Збір даних. Моральні питання щодо методів збору даних (чесність, достовірність). Вибір учасників дослідження, надання згоди на участь. Конфіденційність та етика роботи з особистими даними.

Аналіз та інтерпретація даних. Етичні дилеми в інтерпретації результатів. Маніпулювання даними та висновками. Чесність і точність при публікації результатів.

Публікація та представлення результатів. Виклики при публікації (плагіат, фальсифікація, авторство). Взаємодія з науковими журналами та редакціями. Дотримання правил цитування та наукових стандартів.

Співпраця та взаємодія з науковими колегами. Конфлікти авторства, співавторства. Моральні обов'язки перед співавторами та колегами. Визначення ролі кожного члена наукової команди.

Тема 8. Академічна нечесність та шляхи її попередження

Визначення академічної нечесності. Термін «академічна нечесність». Форми академічної нечесності (плагіат, фальсифікація результатів, списування тощо). Причини виникнення академічної нечесності.

Наслідки академічної нечесності. Вплив на індивідуальну академічну репутацію. Наслідки для університету та наукової спільноти в цілому. Вплив на професійну діяльність випускників.

Шляхи попередження академічної нечесності. Роль викладачів у попередженні академічної нечесності. Використання технологій для запобігання плагіату (платформи перевірки текстів, навчання студентів технікам цитування). Важливість розвитку академічної доброчесності на рівні університету. Нормативно-правові акти та внутрішні правила університету, спрямовані на боротьбу з академічною нечесністю. Огляд політик університету щодо академічної нечесності. Правила і покарання за порушення академічної доброчесності. Дії при виявленні порушень.

Тема 9. Інтелектуальна власність та її порушення. Шляхи формування академічної культури

Поняття інтелектуальної власності та її значення. Визначення інтелектуальної власності та основні права, що з нею пов'язані (авторське право, патенти, товарні знаки). Роль інтелектуальної власності в науці та освіті. Законодавчі акти, що регулюють питання інтелектуальної власності в Україні та на міжнародному рівні.

Порушення інтелектуальної власності в академічному середовищі. Порушення авторських прав (плагіат, недотримання умов ліцензії, використання чужих наукових результатів без посилань). Проблеми з патентуванням наукових досліджень.

Шляхи вирішення проблем порушень інтелектуальної власності. Шляхи формування академічної культури. Визначення академічної культури та її роль у забезпеченні високих стандартів наукової роботи. Методи розвитку академічної культури у студентів та викладачів.

Роль навчальних закладів у формуванні академічної культури. Роль інтелектуальної власності в академічному процесі.

Як забезпечити захист інтелектуальної власності на рівні університету. Співпраця університетів та наукових установ у контексті інтелектуальної власності. Важливість етики у використанні інтелектуальних ресурсів.

4. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

4.1. Основна:

Підручники, посібники, наукові праці:

1. Академічне письмо та доброчесність: навчально-методичний посібник / автори-укладачі: І. Насмінчук, Л. Громик. Кам'янець-Подільський: ЗВО «ПДУ», 2024. 256 с.
2. Академічна доброчесність. Інформаційний бюлетень Випуск № 1. Листопад, 2019 р. 105 с.
3. Гребенюк Т.В. Академічна доброчесність: навч. посібн. Запоріжжя: ЗДМУ, 2021. 108 с.
4. Висоцька Л., Кирилова Д. CASE: АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ. Навчально-методичний посібник. Кривий Ріг: ВСП «КРФК НАУ», 2022. 60 с.
5. Вітченко А.О., Вітченко А.Ю. Основи наукових досліджень у вищій школі: підруч. Київ: ФОП Ямчинський О.В., 2020. 272 с.
6. Волощук І.С. Основи наукових досліджень. навч. посібник. К., 2020. 107 с.
7. Дітковська, Л.А., Буяшенко В.В., Оніщик Ю.В. Академічні студії: навч.-метод. посіб. К.: Академія праці, соціальних відносин і туризму, 2019. 36 с.
8. Кисляк Л. Н., Коваль І.В. Академічна доброчесність та професійна етика: навчально-методичний посібник для організації практичних занять і самостійного вивчення дисципліни студентами Івано-Франківського юридичного інституту Національного університету «Одеська юридична академія». Івано-Франківськ: ІФЮІ НУ «ОЮА», 2021. 202 с.
9. Ковальчук В.В. Основи наукових досліджень: навч. посібн. / Ковальчук В. В., Моїсєєв Л.М. К.: Видавничий дім «Професіонал», 2022. 208 с.
10. Кришталь А.О. Академічна доброчесність: навч.-метод. посібн. Черкаси: ЧПБ імені Героїв Чорнобиля НУЦЗ України, 2022. 124 с.
11. [Огляди ОЕСР на тему доброчесності в освіті: Україна 2017 / пер. з англ. Інститут розвитку освіти. Київ: Таксон, 2017. 184 с.](#)
12. Основи наукових досліджень: навч. посіб. для студ. закладів вищої освіти / укладачі: М.В. Кудла, В.О. Кобл; Міністерство освіти і науки України. Умань: Видавець М.М. Сочінський, 2021. 185 с.
13. Професійна етика юриста: навчально-методичний посібник (у схемах) / за наук. ред. проф. В. С. Бліхара. Львів: ПП «Арал», 2018. 108 с.
14. Розширений глосарій термінів та понять ст. 42 «Академічна доброчесність» Закону України «Про освіту» (від 5 вересня 2017 р.). URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/vishcha-osvita/2018/10/25/glyusariy.pdf>
15. Рускуліс Л. Академічна доброчесність: навч.-метод. посіб. Миколаїв: Іліон, 2022. 86 с.

Нормативні акти:

1. Положення про дотримання академічної доброчесності в НУ «ОЮА». URL: <https://www.onua.edu.ua/ua/doc-education-ukr/4519-polozhennya-pro-dotrimannya-akademichnoji-dobrochesnosti-v-nu-ouya>
2. Правила професійної етики нотаріусів України: Затверджено Наказом Міністерства юстиції України 04.10.2013 № 2104/5. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1730-13/paran7#n7>

3. Про державну службу в Україні: Закон України від 10 грудня 2015 р. URL: www.rada.gov.ua
4. Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні: Закон України від 06.09.2012 р. № 5207-VI. URL: <https://www.rada.gov.ua>
5. Про затвердження Правил етичної поведінки державних службовців: Постанова Кабінету Міністрів України від 11.02.2016 р. № 65. URL: <https://www.rada.gov.ua>
6. Про наукову і науково-технічну діяльність: Закон України від 28.09.2017 р. № 848-XIX. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/848-19>
7. Етичний кодекс ученого України. URL: <https://www.znu.edu.ua/etychnyj-kodex-uchenogo-Ukrainy.pdf>
8. Про професійний розвиток працівників: Закон України від 12.01.2012 р. № 4312-VI. URL: <https://www.rada.gov.ua>
9. Загальна декларація прав людини: декларація ООН від 10.12.1948 р. URL: <https://www.rada.gov.ua>
10. Про авторське право і суміжні права: Закон України від 23.12.1993 № 3792-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12>
11. Про державну таємницю: Закон України від 21.01.1994 р. № 3855-XII. URL: www.rada.gov.ua
12. Конституція України від 28.06.1996 №254к/96-ВР. URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua>
13. Про звернення громадян: Закон України № 393/96-ВР від 02.10.1996 р. URL: <https://www.rada.gov.ua>
14. Про захист персональних даних: Закон України від 01.06.2010 р. № 2297-VI. URL: <https://www.rada.gov.ua>
15. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13.01.2011 р. № 2939-VI. URL: <https://www.rada.gov.ua>
16. Про безоплатну правову допомогу: Закон України від 02.06.2011 р. № 3460-VI. URL: <https://www.rada.gov.ua>
17. Про правила етичної поведінки: Закон України від 17.05.2012. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/4722-17>
18. Про адміністративні послуги: Закон України від 06.09.2012 р. № 5203-VI. URL: <https://www.rada.gov.ua>
19. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 №1556-VII (із змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
20. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 р. № 1700-VII. URL: <https://www.rada.gov.ua>
21. Про прокуратуру: Закон України від 14.10.2014 р. № 1697-VII. URL: <https://www.rada.gov.ua>
22. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 р. № 580-VIII. URL: <https://www.rada.gov.ua>
23. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 02.06.2016 № 1402-VIII. URL: <https://www.rada.gov.ua>
24. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 №2145-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
25. Про авторське право і суміжні права: Закон України від 02.10.2018 р. № 2581-VIII URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3792-12/page3>

26. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 05.07.2012 № 5076-VI. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/5076-17>

4.2. Допоміжна:

Наукові статті, тези доповідей та ін.

1. Академічна доброчесність, відкрита наука та штучний інтелект: як створити доброчесне освітнє середовище: збірник есе програми підвищення кваліфікації / упорядники: А. Артюхов, М. Віхляєв, Ю. Волк. 18 вересня-18 жовтня 2023 року. Львів-Торунь: Liha-Pres, 2023. 524 с.

2. Академічна доброчесність: виклики сучасності. *Збірник наукових есе учасників наукового стажування для освітян* (Республіка Польща, Варшава, 1-13.10.2018). Варшава, 2018. 162 с.

3. Бахрушин В. Академічний плагіат і само плагіат в науці та вищій освіті: нормативна база і світовий досвід. URL: <http://educationua.org/ua/articles/1128-akademichnij-plagiat-i-samoplaciat-v-nautsi-ta-vishchijosviti-normativna-baza-i-svitovij-dosvid>

4. Башкір О.І. Академічна доброчесність та інтелектуальна власність: конспект лекцій. Харків : ХНПУ імені Г.С. Сковороди, 2022. 92 с.

5. Башкір О. Реалізація принципів академічної доброчесності в закладах вищої освіти України. *Освітологічний дискурс*. 2021. № 2. С. 77-90.

6. Білоцерківська Ю.О., Блага О.Б., Ільїна Ю.Ю., Остащук В.І. Cyfrowe narzędzia w kształceniu humanistycznym: formułowanie problemu i potencjału rozwoju (Цифрові інструменти у викладанні гуманітарних наук: Постановка проблеми і потенціал розвитку). *Zeszyty naukowe wyższej szkoły technicznej w katowicach. Architektura i urbanistyka Nauki socjologiczne, Pedagogika, Psychologia Ekonomia, Nauki o zarządzaniu i jakości*. Nr 16, 2023. Wydawnictwo Wyższej Szkoły Technicznej w Katowicach. P. 63-74.

7. Бояр А. День з професором: Чи є у мене інтелектуальна власність?: [вебінар з докт. екон. наук, проф. Андрієм Бояром] [Відео] / А. Бояр; Мала академія наук України. 2020. URL: https://www.youtube.com/watch?v=WRIMvp_VjnU

8. Блага О.Б. Духовність як основа формування емоційного інтелекту. *Роль соціального та емоційного інтелекту як найважливіших soft-skills XXI століття в освітньому процесі*: матеріали всеукраїнського науково-педагогічного підвищення кваліфікації, 6 березня-16 квітня 2023. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2023. С. 48-51.

9. Блага О.Б. Історіософський підхід до розвитку освіти як важливий чинник гуманізації сучасного суспільства. *Традиції та нові наукові стратегії у Центральній та Східній Європі*: матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 24-25 червня 2022 р.) / ГО «Інститут інноваційної освіти»; Науково-навчальний центр прикладної інформатики НАН України. Київ: ГО «Інститут інноваційної освіти», 2022. С. 6-8.

10. Блага О.Б. Право на освіту: проблеми реалізації у вищій школі України / Кафарський В. І. *Актуальні проблеми національного адміністративного права в умовах воєнного стану*: матеріали регіональної науково-практичної онлайн конференції (м. Рівне, 02.03 2023 р.) / за заг. ред. А.В. Матвійчука. Рівне, Навчально-науковий інститут права Національного університету водного господарства та природокористування, 2023. С. 28-37.

11. Бруй О. Авторське право та ліцензії Creative Commons: [презентація] 2021. URL: <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/44855>
12. Гвоздецька Б. Чинники недоброчесної поведінки студентів у навчальному процесі. Вища школа. 2019. № 10. С. 55-65.
13. Дивнич Г. Забезпечення академічної доброчесності здобувачів вищої освіти в навчальному процесі в умовах дистанційного навчання. *Вісник Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка. Серія: Педагогічні науки*. 2021. Вип. 14-15. С. 175-178.
14. Кузьменко А. О. Історія становлення академічної доброчесності у закладах вищої освіти України. *Педагогічні науки: теорія та практика*. 2021. № 3. С. 167-172.
15. Кулик, Є. Використання антиплагіатних систем: секрети успіху: [презентація] 2021. URL: <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/27452>
16. Кулик Є. Текстові запозичення, оформлення посилань і цитувань в освітніх та наукових роботах: [презентація]. 2021. URL: <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/42134>
17. Лист МОН № 1/9-565 від 26.10.17 року Щодо забезпечення академічної доброчесності у закладах вищої освіти. URL: https://osvita.ua/legislation/Vishya_osvita/57798/#google_vignette
18. Маслікова І. Цілі та цінності сучасного університету: виклики академічної доброчесності в умовах онлайн навчання. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Філософія*. 2021. Вип. 1. С. 24-41.
19. Ніколаєв Є. Як просувати цінності академічної доброчесності в українських університетах? 2018. URL: <http://educationua.org.ua/articles/1131-yak-prosuvati-tsinnosti-akademichnoji-dobrochesnosti-vukrajinskikh-universitetakh>
20. Проект сприяння академічній доброчесності в Україні (SAIUP). URL: <https://saiup.org.ua/>
21. Редді Майк, Джоунз Вікторія. Соціальна модель плагіату. URL: https://naqa.gov.ua/wpcontent/uploads/2019/05/UKR_TOWARDS_A_SOCIAL_MODEL_OF_PLAGIARISM.pdf
22. Теремецький В.І., Бернацький О.В. Правова природа академічної доброчесності в Україні. *Академічна доброчесність: виклики сучасності: Збірник наукових есе учасників дистанційного етапу наукового стажування для освітян* (Республіка Польща, Варшава, 11.03-23.03.2019). Варшава, 2019. С. 151-155.
23. Чи я плагіював. Різновиди і серйозність порушень правил цитування / Проект сприяння академічній доброчесності в Україні (SAIUP). URL: https://drive.google.com/file/d/0B95ZGBYQoN94cHVhck5rcFBZYlk/view?resourcekey=u0-A3dWg5_OMRQB8IXjy8aMXQ
24. Чуканова С. Оформлення списків джерел. Цитування та посилання. Ініціатива Academic IQ. 2020. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=u4zVfStfpPs&t=713s>

4.3. Інформаційні ресурси в Інтернеті:

1. Офіційний сайт Верховної Ради України: www.zakon.rada.gov.ua
2. Урядовий портал України: <http://www.kmu.gov.ua>
3. Сайт нормативно-правових документів Кабінету Міністрів України: www.kmu.gov.ua

4. Офіційний сайт Міністерства Юстиції України: <https://minjust.gov.ua/>
5. Офіційний сайт Міністерства внутрішніх справ України: <http://www.mvs.gov.ua>
6. Офіційний сайт Генеральної прокуратури України: <http://www.gp.gov.ua>
7. Правознавець: Електронна бібліотека юридичної літератури: <http://pravoznavec.com.ua>
8. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського: <http://www.nbuv.gov.ua/>
9. Електронна бібліотека підручників: <http://info-library.com.ua/>
10. Наукова періодика України – http://nbuv.gov.ua/taxonomy/term/334_20
11. Публічна бібліотека імені Лесі Українки (Київ) – lucl.lucl.kiev.ua.ukrbook.net
12. Українська електронна бібліотека – lib.com.ua

4.4. Міжнародні видання:

1. The European Code of Conduct for Research Integrity. URL: https://ec.europa.eu/research/participants/data/ref/h2020/other/hi/h2020-ethics_code-of-conduct_en.pdf